

Dabas aizsardzības
pārvalde

Metodiskie materiāli tūrisma infrastruktūras izbūves un ES nozīmes biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošanas darbību ietekmes novērtēšanai

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Savienības
struktūrfondi un
Kohēzijas fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Centrālās finanšu un līgumu aģentūras informatīvais vebinārs par projektu atlasī ES fondu atbalstam
kompleksu apsaimniekošanas pasākumu īstenošanai Natura 2000 teritorijās (SAMP 5.4.3.2.)

Dabas aizsardzības
pārvalde

Pasākuma mērķis un mērķteritorijas

- Mērķis - mazināt antropogēnās slodzes (tūrisma, eutrofikācijas, erozijas, vides piesārņojuma) ietekmi uz īpaši aizsargājamiem biotopiem un sugām, veidojot kvalitatīvu, **epidemioloģiski drošu** tūrisma un dabas izziņas infrastruktūras tīklu, kā arī **kompleksu apsaimniekošanas risinājumu ieviešanu** Natura 2000 teritorijās.
- Mērķteritorijas - Natura 2000 tīkla teritorijas un tām piegulošas teritorijas, kurās saskaņā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plāniem paredzēta infrastruktūras izveide un ir nepieciešama Eiropas Savienības nozīmes biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošana. Esošais normatīvais regulējums neparedz iespēju grozīt DA plānus.
- Atkāpe par ĪADT, kam DA plāni izstrādes finiša taisnē.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas aizsardzības pārvaldē iesniedzamā informācija

Vismaz **30 darbdienas** pirms projekta iesnieguma iesniegšanas termiņa DAP iesniedz:

- informāciju par projektā plānoto infrastruktūru, tai skaitā būvprojektu minimālā sastāvā vai būvprojektu un **ģeotelpiskos datus** saskaņā ar pārvaldes noteikto datu datnes struktūru un formātu ar piesaisti Latvijas ģeodēzisko koordinātu sistēmai, kurā redzama plānotās infrastruktūras trase, platība un novietojums
- aprēķinu par projekta ietekmi uz iznākuma rādītāja sasniegšanu, lai saņemtu atzinumu par aprēķina atbilstību pārvaldes izstrādātajai metodikai – attiecībā uz antropogēno slodzi mazinošu infrastruktūru;
- **ģeotelpiskos datus** ar informāciju par projektā paredzētajām Eiropas Savienības nozīmes biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošanas platībām un darbībām

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas aizsardzības pārvaldes atzinums

Atbilde sniedzama sākotnēji 15 darba dienu laikā un ietver:

- atzinumu par projektā plānoto darbību atbilstību īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plānam (vai sugas plānam, ja attiecināms) un par kompleksu pieeju izveidojamās infrastruktūras plānošanā un Eiropas Savienības nozīmes biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošanā
- akceptētu aprēķinu par projekta ietekmi uz iznākuma rādītāja sasniegšanu par antropogēno slodzi mazinošo infrastruktūru
- DAP sagatavotu aprēķinu par Eiropas Savienības nozīmes biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošanas darbību labvēlīgi ietekmēto platību (nepieciešami vismaz 4% no kopējā apjoma).

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas aizsardzības pārvaldes atzinums

Principi, pēc kā DAP izvērtē, vai plānotie pasākumi atbilst dabas aizsardzības plāna mērķim:

- Vai plānotā infrastruktūra ir minēta dabas aizsardzības plānā (arī ārpus N2000 teritorijas)?
 - Ja plānotā infrastruktūra paredzēta vietās, kas noteiktas dabas aizsardzības plānā (var būt gan karšu materiālā, gan plāna tekstā) = **ATBALSTĀMS**;
 - Ja plānotā infrastruktūra paredzēta vietās, kas minētas dabas aizsardzības plānā (var būt gan karšu materiālā, gan plāna tekstā), bet papildus plānoti vēl citi papildinoši elementi (piem., informācijas un norādes zīmes) = **ATBALSTĀMS** (*ja plānā paredzēts veloceļiņš bez apgaismojuma, bet projekta aktivitātēs plāno izbūvēt apgaismotu celiņu = neatbilst dabas aizsardzības plānam, projekta mērķis ir mazināt antropogēno slodzi*)

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas aizsardzības pārvaldes atzinums

Principi, pēc kā DAP izvērtē, vai plānotie pasākumi atbilst dabas aizsardzības plāna mērķim:

- Vai plānotā infrastruktūra ir minēta dabas aizsardzības plānā (arī ārpus N2000 teritorijas)?
 - Ja plānotā infrastruktūra paredzēta vietās, kas nav konkrēti minētas dabas aizsardzības plānā, bet dabas aizsardzības plāns šādu objektu izveidi pieļauj (piem., norādīta aptuvena vieta, ko var precizēt izstrādājot projektu)= DAP ATBALSTA, bet nepieciešams sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta atzinums vai cita veida pamatojums konkrētajai vietai

Dabas aizsardzības
pārvalde

Apsaimniekošanas pasākumu metodikas

Pieejamas DAP tīmekļvietnē

<https://www.daba.gov.lv/lv/apsaimniekosanas-pasakumu-metodikas>

- **Antropogēnās slodzes novērtēšanai**
- Biotopu un sugu dzīvotņu atjaunošanai

Projekta iesniegšanas nosacījumi - aprēķini par tūrisma infrastruktūras izveidošanas ietekmi uz biotopu aizsardzību būtiski nav mainījušies, salīdzinājumā ar 2016.gadu. Lielajām ĪADT grūtāka aprēķināšana

Dabas aizsardzības
pārvalde

Iznākuma rādītāja aprēķināšana

1. Projekta ietekmes uz iznākuma rādītāju aprēķina veikšanai izmanto veidlapu
2. DAP, sniedzot atzinumu, veic precizējumus, ja nepieciešams, ko norāda anketā. DAP sniedz atzinumu ar precizētu anketu.
3. Iznākuma rādītājs tiek aprēķināts, ņemot vērā divus rādītājus - ietekmētās teritorijas platību (P) un koeficientu labvēlīgas ietekmes izvērtēšanai (K).

$$P_k = P \times K$$

Ja aprēķinātā labvēlīgi ietekmētā platība pārsniedz visas ĪADT platību, tad labvēlīgi ietekmētā platība tiek noteikta vienāda ar ĪADT platību. Ja ĪADT platība ir mazāka par 100 ha un saskaņā ar dabas aizsardzības plānu projekta ietvaros ir paredzēts izbūvēt vai atjaunot/pārbūvēt infrastruktūru arī NATURA 2000 teritorijai pieguļošā teritorijā, tad labvēlīgi ietekmētā platība tiek noteikta atbilstoši aprēķinātajai labvēlīgi ietekmētās teritorijas platībai, bet ne vairāk kā 100 ha.

Veidlapas

Dabas aizsardzības
pārvalde

1.pielikur

Projekta ieguldījuma efektivitātes novērtējums

Projekta pieteicējs	
Projekta partneri	
Īpaši aizsargājamā dabas teritorija (ĪADT)	
ĪADT kopējā platība	
Projekta teritorija	
Pašvaldība(s), kuras(u) teritorijā plānots ieviest projekta aktivitātes	
Dabas aizsardzības plāna termiņš (spēkā no ... līdz ...)	
Proporcija (%), kādā dabas aizsardzības plāna apsaimniekošanas pasākumu sadaļā paredzēta teritorijas labiekārtošana, rēķinot pret plānā paredzēto kopējo apsaimniekošanas pasākumu skaitu	Kopējais dabas aizsardzības plāna apsaimniekošanas sadaļas pasākumu skaits (A)= _____ Dabas aizsardzības plānā paredzētais pasākumu skaits teritorijas labiekārtošanai (B) = _____ Proporcija = B/A*100%= _____ %
Dabas aizsardzības plānā paredzētie infrastruktūras objekti* (izņemot robežzīmes)	
Pirms projekta izbūvētie infrastruktūras objekti*, kas paredzēti dabas aizsardzības plānā	
Projektā plānotie atjaunojamie infrastruktūras objekti*, kas paredzēti dabas aizsardzības plānā	
Projektā plānotie jaunas infrastruktūras objekti*, kas paredzēti dabas aizsardzības plānā	
Projekta ietekme uz iznākuma rādītāju jeb labvēlīgi ietekmētās teritorijas platība (Pk) tiek aprēķināta, reizinot ietekmētās teritorijas platību (P) ar koeficientu labvēlīgas ietekmes izvērtēšanai (K)	Pk = _____ ha P = _____ ha (aprēķini atbilstoši 1.tabulā norādītajam) K= _____ (aprēķini atbilstoši 2.tabulā norādītajam)
Pk = P x K	

1.tabula

Ietekmētās teritorijas platība (P)=

Nr.	Situācija	Atzīme par galveno infrastruktūras objektu	Platība, kas tiks labvēlīgi ietekmēta	Pamatojums platības aprēķinam (iss apraksts, kā aprēķināta platība, kura no situācijām attiecināta)	Dabas aizsardzības pārvaldes vērtējums (aili aizpilda DAP) – ja kritērija vērtējums atšķiras no projekta pieteicēja vērtējuma, sniegts īss pamatojums
1.	Ietekmētās biotopu platības aprēķināšana lineāru infrastruktūras objektu izbūves vai atjaunošanas/pārbūves gadījumā (piem., ja tiek plānota taku, laipu, ceļu, velocelņu, kāpņu, ceļu izbūve vai stihiski iebraukāto ceļu slēgšana);				
2.	Ietekmētās platības aprēķināšana, ja tiek plānota skatu platformu, skatu tornu un citos līdzīgos infrastruktūras izbūve				
3.	Ietekmētās platības aprēķināšana, ja tiek plānota laivu nolaišanas/izcelšanas vietu, laivu piestātņu izbūve vai atjaunošana/pārbūve				
4.	Ietekmētās platības aprēķināšana, ja tiek plānota peldvietu labiekārtošana vai infrastruktūra, lai apmeklētājus koncentrētu noteiktās vietās pie ĪADT esošās ūdenstilpes				
5.	Ietekmētās platības aprēķināšana, ja tiek plānota stāvlaukumu izbūve vai atjaunošana/pārbūve				
6.	Ietekmētās platības aprēķināšana, ja projektā tiek ieviesta visa ĪADT dabas aizsardzības plānā paredzētā infrastruktūra <i>Kopā (ha)</i>				

Dabas aizsardzības
pārvalde

Iznākuma rādītāja aprēķināšana

Ietekmētās teritorijas platība (P):

1. Ja plānots ieviest **visu dabas aizsardzības plānā paredzēto** infrastruktūru – aizpilda tikai 1.tabulas 6.aili.

Ietekmēto platību nosaka 30% apmērā no visas ĪADT platības projekta (*pašvaldības/u*) teritorijā. Ja aprēķina rezultātā ietekmētā platība ir mazāka nekā 100 ha, tad ietekmēto platību nosaka 100 ha apmērā.

Aprēķina koeficientu, sareizina šo platību ar koeficientu (aprēķina atsevišķi) un iegūst iznākuma rādītāju.

Dabas aizsardzības
pārvalde

Iznākuma rādītāja aprēķināšana

Ietekmētās teritorijas platība (P):

1. Ja plānots ieviest **daļu no dabas aizsardzības plānā paredzētās** infrastruktūras – aizpilda 1.tabulas 1.- 5.aili, summējot platības dažādiem objektiem.
2. Vienu no infrastruktūras objektiem var noteikt kā galveno infrastruktūras objektu, ja izpildās nosacījums - projekta teritorijā plānots ieviest un/vai atjaunot vismaz 60% no visā ĪADT dabas aizsardzības plānā plānotā infrastruktūras objektu skaita. Tad par šo objektu pieņem, ka ietekmētās teritorijas platība ir visas ĪADT platība tādā proporcijā, kādā dabas aizsardzības plāna apsaimniekošanas pasākumu sadaļā paredzēta teritorijas labiekārtošana*. Proporciju var aprēķināt, kad tiek aizpildīta vispārējā sadaļa (apsaimniekošanas pasākumu kopējais skaits, apsaimniekošanas pasākumu skaits, kas saistīts ar infrastruktūru un tūrisma plūsmas organizēšanu).

Dabas aizsardzības
pārvalde

Iznākuma rādītāja aprēķināšana

Ietekmētās teritorijas platība (P):

Ja tiek veikts ietekmētās platības aprēķins galvenajam infrastruktūras objektam, tad objekta izvēli pamato, ņemot vērā ar to saistīto apmeklētāju skaitu un to, cik būtiski tas samazina apmeklētāju negatīvo ietekmi uz ĪADT esošajiem biotopiem – jāsniedz apraksts tabulā.

Var nenoteikt galveno infrastruktūras objektu un vienkārši summēt visu plānoto objektu ietekmētās platības

Dabas aizsardzības
pārvalde

Iznākuma rādītāja aprēķināšana

Ietekmētās teritorijas platība (P):

1. Platības dažādiem objektiem (sīkāk metodikā), ja summē atsevišķi:
 - a) lineāri infrastruktūras objekti – vismaz 10 m platumā kopā uz abām pusēm no līnijveida objekta, dažādi aprēķini dažādiem objektiem;
 - b) skatu platformas, skatu torņi - 1 km rādiuss ap plānoto objektu (~314 ha);
 - c) laivu nolaišanas/izcelšanas vietas, laivu piestātnes - 10m platumā un 500m virzienā uz abām pusēm no laivu nolaišanas/izcelšanas vietas vai laivu piestātnes
 - d) peldvietas, labiekārtotas vietas pie ūdens - 300 m rādiusā ap plānoto objektu (~28ha)
 - e) Stāvlaukumi - 500m rādiusā ap plānotā objekta centru (~78,5ha)

Dabas aizsardzības
pārvalde

Iznākuma rādītāja aprēķināšana

Koeficients labvēlīgas ietekmes izvērtēšanai (K):

1. Aizpilda to, kas attiecas (piem., ja nav atsegumu, tad tas nav jāvērtē)
2. Galvenie uzsvāri:
 - a) infrastruktūra samazinās antropogēno ietekmi uz biotopiem reljefa īpatnībās
 - b) infrastruktūra tiek plānota pa esošo ceļu, taciņu tīklu, novēršot nevēlamu papildus teritorijas un biotopu fragmentāciju
 - c) stāvlaukumi tiek plānoti ārpus īpaši aizsargājamu biotopu aizņemtām platībām
 - d) materiāli, ko plāno izmantot būvniecībā, ir videi draudzīgi un ilglaicīgi (piem., metāls, koks, atkārtoti pārstrādāti materiāli)
 - e) esošo vai plānoto infrastruktūru plānots papildināt ar labiekārtojuma elementiem
 - f) tiek atjaunota esošā nolietotā infrastruktūra
 - g) epidemioloģiski droši + veselības maršrutu elementi

Dabas aizsardzības
pārvalde

Vienotais stils

Jāņem vērā ĪADT vienotais stils -

<https://www.daba.gov.lv/lv/iadt-vienotais-stils>

ĪADT vienotais stils pieļauj dažādas interpretācijas gan materiāla izvēlē (nav tikai koks), gan dizainā, galvenais uzsvars = lai informatīvās zīmes, informācijas stendi, norādes zīmes tiktu ieturētas līdzīgā stilā.

P.S. Lūgums saskaņot ar DAP informācijas stendu maketus (pēc projekta apstiprināšanas)

Dabas aizsardzības
pārvalde

Kompleksā pieeja - piemēri

- Noejas uz jūru (infrastruktūra) + sētiņas/žodziņi, invazīvo sugu ierobežošana, kāpu biotopu kvalitātes uzlabošana;
- Skatu tornis vai platforma (infrastruktūra) + atklāto biotopu atjaunošana/kvalitātes uzlabošana, ainavas atvēršana (t.i. lai būtu, ko redzēt)

Dabas aizsardzības
pārvalde

Vai iepriekš projektu īstenotāji ir iesnieguši visus pārskatus?
Kas mainās tagad?

Dabas aizsardzības
pārvalde

Paldies par uzmanību!

Gita Strode

gita.strode@daba.gov.lv

Tālrunis: 29455010